

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เพื่อการศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง ต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบด้านการเรียน

- 1.1 ความหมายและลักษณะของความรับผิดชอบ
- 1.2 ความสำคัญของความรับผิดชอบ
- 1.3 การปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบ
- 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบด้านการเรียน

2. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

- 2.1 ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
- 2.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
- 2.3 หลักการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
- 2.4 ขนาดของกลุ่ม
- 2.5 เวลาและจำนวนครั้งของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

3. การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง

- 3.1 ความเป็นมาและแนวคิดพื้นฐานของการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีเผชิญความจริง
- 3.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีเผชิญความจริง
- 3.3 ลักษณะของการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีเผชิญความจริง
- 3.4 บทบาทและหน้าที่ของผู้นำกลุ่มในการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎี

ความรับผิดชอบด้านการเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

ความหมาย และลักษณะของความรับผิดชอบ

ฟลิปโป (Flippo, 1966) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า เป็นความผูกพันที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำเร็งนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพันหน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

ชำนาญ นิสารัตน์ (2524) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า เป็นการรับรู้และสำนึกในการกระทำของตนเองด้วยความเต็มใจไม่ว่าจะเกิดผลดีหรือผลร้าย ไม่ปิดความรับผิดชอบไปให้บุคคลอื่น พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลดีขึ้น ความรับผิดชอบเป็นสิ่งเกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับควบคุมอย่างเข้มงวดจากผู้อื่น

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2529) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง การมีความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงานให้บรรลุสำเร็จตามความมุ่งหมาย ยอมรับผลการกระทำนั้น และพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

กาญจนา ไชยพันธ์, ฉันทนา กล่อมจิต และรัตนา อัจวงส์ (2542) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติตนในความสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง การเล่าเรียน ครอบครัว สังคม และต่อบุคคลใกล้ชิด โดยการแสดงออกมาในรูปของการปฏิบัติอย่างตั้งใจ ละเอียดรอบคอบที่จะให้การปฏิบัติบรรลุเป้าหมาย ยอมรับการกระทำของตนเองทั้งด้านดี และด้านเสีย อีกทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ปรีชา ชัยนิยม (2542, หน้า 9) ได้กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ตั้งใจที่จะทำงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและสังคม เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมาย ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ โดยมีความรับผิดชอบและรับชอบในการกระทำของตนเอง ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

อมรรรณ แก้วผ่อง (2542) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความสนใจความตั้งใจที่จะทำงาน และติดตามผลงานที่ทำไปแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จไปด้วยดี ยอมรับสิ่งที่ตนกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดี และผลเสีย โดยแสดงออกในรูปการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเต็มใจปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา

รัตนาภรณ์ พลชา (2544) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง การที่บุคคลพยายามปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จ โดยยอมรับผลที่ดี หรือไม่ดี ในสิ่งที่ได้ทำลงไปพร้อมทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ประนอม สุขนาคะ (2545) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ยอมรับผลการกระทำและพยายามปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องด้วยตนเอง

สิรินันท์ วรรณกิจ (2545, หน้า 13) ได้กล่าวไว้ว่า ความรับผิดชอบ คือ การที่บุคคลประพฤติและปฏิบัติงานต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจเอาใจใส่ รับผิดชอบที่จะทำงาน และติดตามผลงานที่ทำไปแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลงด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดี และเป็นผลเสีย อีกทั้งยังไม่ปิดภาระหน้าที่ของตนให้แก่ผู้อื่น

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ความหมายของความรับผิดชอบ สามารถสรุปได้ดังนี้ ความรับผิดชอบเป็นความสนใจ ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำงานด้วยความรู้สึกผูกพัน มีความภาคภูมิใจ และละเอียดรอบคอบ โดยแสดงออกในรูปของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนเป็นผลสำเร็จด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติตนด้วยความระมัดระวังเอาใจใส่ อดทนต่ออุปสรรค มีการติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดีและด้านที่เป็นผลเสีย

ส่วนความรับผิดชอบด้านการเรียน ได้มีผู้ให้ความหมายดังต่อไปนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2529) ให้ความหมายของความรับผิดชอบด้านการเรียนว่า หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทนเข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามเวลาที่นัดหมายเมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจในบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้า ชักถามอาจารย์ให้เข้าใจ เมื่อทำแบบฝึกหัดผิดก็ยอมรับว่าทำผิด แล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องด้วยตนเองอยู่เสมอ มีผลการเรียนผ่านทุกวิชาในทุกภาคเรียน

สำเนียง ศิลป์ประกอบ (2540, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียนที่ดี ด้วยการแสดงออกในลักษณะของการรู้จักในหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ เอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียน ขยันหมั่นเพียร เข้าห้องเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลา เมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจในบทเรียนก็จะพยายามค้นคว้า และซักถามจากสมาชิกในกลุ่ม หรือครูผู้สอนด้วยความสนใจ ทั้งเอาใจใส่ในการแก้ไขข้อบกพร่องและผิดพลาดด้วยความเต็มใจแม้จะถูกตำหนิและแก้ไขหลายครั้ง

จันทรา พ่วงยอด (2543, หน้า 3) ได้กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนที่แสดงออกถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

การปฏิบัติตนเองในการเรียนและการยอมรับผลการกระทำของตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2526) ให้ความหมายของความรับผิดชอบด้านการเรียนว่า หมายถึง การตั้งใจศึกษาเล่าเรียนด้วยความขยันหมั่นเพียร ละเอียดรอบคอบ อดทน ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย โดยมีลักษณะพฤติกรรมดังนี้

1. ตั้งใจเรียน
2. เข้าห้องเรียนทันเวลา
3. เข้าห้องเรียนทุกชั่วโมง
4. ส่งงานอาจารย์ทันตามกำหนด
5. ผลการเรียนสม่ำเสมอทุกภาคการศึกษา
6. ผลการเรียนดีขึ้นทุกภาคการศึกษา
7. ไม่เคยทุจริตในการสอบ
8. ร่วมกิจกรรมการเรียนทุกชั่วโมง
9. รู้สึกรักอยากเรียน
10. ตรวจทานงานที่ทำเสร็จแล้ว

วิสัย วิมลรัตน์ (2533) กล่าวถึงพฤติกรรมของความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียนมี

ดังนี้

1. เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู-อาจารย์
2. เข้าใจระบบการศึกษาของโรงเรียน
3. เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนจะพยายามศึกษาค้นคว้า ชักถาม ครู-อาจารย์

ให้เข้าใจ

4. จะพูดคุยกับเพื่อน ในขณะที่เรียนหนังสือ เฉพาะเมื่อธุระจำเป็นเท่านั้น
5. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
6. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่านหนังสือ
7. เล่นและเรียนเป็นเวลา
8. ตรงต่อเวลา
9. เข้าเรียนตามเวลาที่กำหนด
10. มีความตั้งใจเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียน
11. มีความมุ่งมั่นต่อการเรียนทุกวิชา
12. เอาใจใส่บทเรียน
13. เตรียมบทเรียนตามที่ครู-อาจารย์มอบหมาย

14. ติดตามบทเรียนเมื่อขาดเรียน
15. เตรียมอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมมากที่สุด
16. แก้ไขแบบฝึกหัดให้ถูกต้องด้วยตนเอง
17. ตรวจสอบงานที่ทำเสร็จแล้วทุกครั้ง
18. ทำงานหรือทำการบ้านอย่างมีคุณภาพ
19. เตรียมบทเรียนล่วงหน้าทุกครั้ง

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้สรุปความหมายและลักษณะของความรับผิดชอบด้านการเรียน เพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกทางด้านการเรียน ในพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

1. ความมีวินัยในตัวเอง หมายถึงความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ ซึ่งจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตน และผู้อื่น ได้แก่ การตรงต่อเวลา และมีความซื่อสัตย์
2. ความกระตือรือร้น หมายถึง ความสนใจอันเข้มขันต่องานที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง มีความเอาใจใส่และตั้งใจในการเรียนและทำงานอย่างกระปรี้กระเปร่า และใฝ่หาความรู้ให้กับตนเองอยู่เสมอ
3. ความเชื่อมั่นในตัวเอง หมายถึง ลักษณะการกระทำ หรือความรู้สึกรับรู้ของบุคคลที่พร้อมจะทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้อง กล้าเผชิญภัยสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างองอาจ ไม่หวั่นไหวต่อการถูกผู้อื่นติเตียน มีจิตใจมั่นคง
4. ความอดทน อดกลั้น หมายถึง ลักษณะการกระทำ หรือความรู้สึกรับรู้ของบุคคลที่แสดงออกถึงความ พากเพียรพยายาม ทนต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างแน่วแน่ มีความพยายามที่จะทำงานทุกอย่างให้สำเร็จ เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่ของตน

จากความรับผิดชอบที่กล่าวถึงที่ 4 พฤติกรรมนี้ มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีความรับผิดชอบด้านการเรียนดีขึ้น เพราะการมีความรับผิดชอบด้านการเรียนจะส่งผลที่ดีกับตัวนักเรียนเอง เพื่อจะทำให้การศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนนั้นประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของความรับผิดชอบไว้ดังต่อไปนี้

ความสำคัญของความรับผิดชอบ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองคืออย่างหนึ่ง นอกจากความมีวินัยทางสังคม ความเอื้อเฟื้อและความเกรงใจ เนื่องจากความรับผิดชอบนั้นเป็นลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลซึ่งเป็นเครื่องมือผลักดันให้บุคคล

ปฏิบัติตามกฎระเบียบ เคารพสิทธิผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนและมีความซื่อสัตย์สุจริต การเป็นคนที่มีความรับผิดชอบนี้ เป็นคุณลักษณะที่จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่นสงบสุข นอกจากนี้ เป็นคุณลักษณะสำคัญในการพัฒนาประเทศอีกด้วย และถ้าบุคคลในสังคมมีความรับผิดชอบ จะส่งผลดังต่อไปนี้

1. คนที่มีความรับผิดชอบย่อมทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายและทันเวลา
2. คนที่มีความรับผิดชอบย่อมเป็นที่นับถือ ได้รับการยกย่องสรรเสริญและเป็นคุณประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
3. ความรับผิดชอบเป็นสิ่งเกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับจากผู้อื่น

4. ทำให้เกิดความก้าวหน้า สุขสงบเรียบร้อยในสังคม

5. การขาดความรับผิดชอบเป็นเหตุแห่งความเสื่อมและความเสียหายของสังคม
กรมการศาสนา (2524) กล่าวถึงความสำคัญของความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. ทำให้เป็นคนมีความตั้งใจจริง รักหน้าที่การงาน ทั้งเป็นของตัวเองและส่วนรวม
2. เป็นการสร้างความมั่นคงให้แก่ตนเองและหมู่คณะ ตลอดถึงประเทศชาติ
3. เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของคนในชาติที่เจริญแล้ว
4. เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมระบอบประชาธิปไตย
5. เป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่ดี
6. ทำให้สังคมและประเทศชาติมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ชม ภูมิภาค (2520) กล่าวไว้ว่า ความรับผิดชอบนั้นเป็นคุณธรรมอันยิ่งใหญ่จะต้องปลูกฝังให้เกิดเป็นคุณธรรมประจำใจของมนุษย์ทุกคน หากทุกคนมีความรับผิดชอบในใจของตนเองแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมก็จะลดน้อยลงไป

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ความสำคัญของความรับผิดชอบ คือ สิ่งที่ทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง ก้าวหน้าของบุคคลและมีความสมบูรณ์ในการทำกิจกรรมหรือการงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะส่งผลให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีจากผลการกระทำของตนเอง และทำให้สังคมมีความสงบสุข ตลอดจนทำให้ประเทศชาติสามารถพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว และถ้าบุคคลขาดความรับผิดชอบแล้วบุคคลนั้นก็จะมีพัฒนาตนเอง อยู่ในสังคมได้อย่างไม่มีความสุข ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมและส่งผลให้ประเทศชาติไม่มีการพัฒนาเกิดความเสื่อมและเสียหายต่อสังคม ดังนั้นควรมีการปลูกฝังความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นกับคนในสังคม ซึ่งการปลูกฝังและการพัฒนาความรับผิดชอบ มีดังต่อไปนี้

การปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบ

มิตตัน และแฮร์ริส (Mitton & Harris, 1962) ได้เสนอแนวทางในการปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1. ควรเริ่มฝึกความรับผิดชอบตั้งแต่เด็ก
2. เด็กทุกคนควรมีโอกาสฝึกให้มีความรับผิดชอบ
3. การฝึกให้มีความรับผิดชอบและการจัดประสบการณ์ความรับผิดชอบควรให้

เหมาะสมกับแต่ละบุคคล

4. ควรให้เด็กทราบว่าผู้ใหญ่หวังอะไรจากตัวเด็ก
5. การฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบผู้ใหญ่จะต้องรู้จักยืดหยุ่นในการฝึก ไม่เร่งรัดจนเกินไป
6. เด็กต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่
7. เด็กต้องการความไว้วางใจจากผู้ใหญ่ ดังนั้นเมื่อมอบหมายงานให้ทำแล้วควรจะให้

เด็กได้เข้ามารับผิดชอบอย่างเต็มที่

8. ทักษะและพฤติกรรมความรับผิดชอบของผู้ใหญ่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการความ

รับผิดชอบของเด็ก

9. ไม่ควรให้เด็กรับผิดชอบเกินความสามารถเพราะอาจเป็นอันตรายได้

กึ่งแก้ว อุตถากร (2524) กล่าวเกี่ยวกับการพัฒนาความรับผิดชอบว่า เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการฝึกฝนอบรมตั้งแต่วัยเด็ก และจะพัฒนาเรื่อย ๆ ไปจนถึงวัยรุ่น ผู้ใหญ่จึงต้องเข้าใจและช่วยเหลือแนะนำส่งเสริมให้เด็กได้ประพฤติในสิ่งที่เหมาะสม ให้รู้จักแก้ปัญหา และค่อย ๆ ปลูกฝังความรับผิดชอบแก่พวกเขา เพราะนอกเหนือจากการมีวินัยและความรับผิดชอบตามธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นได้เองแล้ว เด็กยังสามารถเรียนรู้การมีวินัยและความรับผิดชอบจากวัฒนธรรม โดยอาศัยการสั่งสอน หรือจากบุคคลที่แวดล้อมตัวเขา ซึ่งเป็นกฎธรรมชาติของการอยู่ในสังคม

เกรียงไกร นุชภักดี (2537) กล่าวถึงแนวทางในการปลูกฝังความรับผิดชอบ ดังนี้

1. พัฒนาความมีวินัย อบรมประชาชนไทยโดยเริ่มตั้งแต่เยาวชนให้เคารพต่อกฎหมายและระเบียบข้อบังคับโดยเคร่งครัด ต้องมีการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ หากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับให้ดำเนินการลงโทษโดยเฉียบขาด

2. สร้างค่านิยมในการทำงานและดำรงชีวิต

- 2.1 มุ่งต่อส่วนรวม
- 2.2 มุ่งต่อความสำเร็จ
- 2.3 มุ่งมั่นจริงจัง

3. ฝึกปฏิบัติให้มีความรับผิดชอบ

3.1 ฝึกให้อยู่เวรยาม

3.2 มอบงานให้นักเรียนทำแต่ละคน

จากที่กล่าวมา สามารถสรุปแนวทางการปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบ คือ จะต้องเริ่มการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กทีละเล็กทีละน้อยจนเป็นความเคยชิน เพื่อให้เขาได้รับประสบการณ์ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปปฏิบัติและพัฒนาตนเอง ที่สำคัญต้องรู้จักและเข้าใจถึงวิธีการที่เหมาะสมสำหรับเด็กในแต่ละวัยเพราะจะเป็นการช่วยให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น ทางด้านการคิด สังคม อารมณ์ รวมไปถึงการดำรงชีวิต ทั้งนี้จะมีผู้ใหญ่คอยดูแลชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อเด็กจะได้ยึดเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ และการที่จะให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนนั้น จะต้องมีการปลูกฝังด้วยการกระทำ มิใช่เพียงแต่การบอกกล่าวหรืออบรมเท่านั้น แต่ควรฝึกให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ มีการฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง และอย่างมีเป้าหมาย เพื่อว่านักเรียนจะได้กระทำงานคิดเป็นนิสัย และมีความรับผิดชอบต่อตนเองตลอดจนสังคมต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบด้านการเรียน

ความรับผิดชอบด้านการเรียน เป็นสิ่งที่ควรมุ่งเน้นให้นักเรียนปฏิบัติเนื่องจากจะส่งผลต่อตนเองที่เกี่ยวกับการเรียน สถานศึกษา ครอบครัว และสังคม ให้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดีและพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้น สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบด้านการเรียน มีดังนี้

ณัฐพร สตาภรณ์ (2540, หน้า 94) ได้ทำการศึกษา ถึงองค์ประกอบของความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทหาร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ทุกชั้นปี จำนวน 508 คน และนิสิตนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 522 คน รวมทั้งสิ้น 1,030 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น จากผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อความตั้งใจจริง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความอดทน และการทำตามระเบียบของสังคม มีความสัมพันธ์กับวินัยในตนเอง

สุมาลี จันทร์ชลอ (2541, หน้า 59) ได้ทำการศึกษา รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนรัฐบาล เอกชน และโรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย ของปีการศึกษา 2539 ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จำนวน 1,517 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า การเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง หรือแบบปล่อยปละละเลย มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อ ความเอื้อเฟื้อ และความสามาร

ในการคิดหาเหตุผล ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบสิทธิเท่าเทียมหรือแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบ

อรวรรณ พาณิชปฐมพงศ์ (2542, หน้า 54) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตตลิ่งชัน จำนวน 389 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความอดทน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่า ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความอดทน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ส่งผลทางบวกต่อความมีวินัยในตนเอง

ศิริพันธ์ วรรณกิจ (2545, หน้า 110) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 435 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบทดสอบด้านความเชื่อมั่นในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความมีวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ผลการศึกษาพบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญคานาโนคอล ระหว่างปัจจัยบางประการ กับความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ในตัวแปรคานาโนคอลทั้งสองชุดนั้น พบว่าในชุดแรกมีน้ำหนักความสำคัญของชุดตัวแปรอิสระของปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความมีวินัยในตนเองส่งผลซึ่งกันและกันกับชุดตัวแปรตาม คือ ความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ส่วนในชุดที่สองมีน้ำหนักความสำคัญระหว่างตัวแปรสองกลุ่มเป็นไปในสองแบบ คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และในแบบที่สองชุดตัวแปรอิสระของปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ความซื่อสัตย์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลซึ่งกันและกันกับชุดตัวแปรตาม คือความรับผิดชอบต่อส่วนรวม นอกจากนั้นส่งผลซึ่งกันและกันกับความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อส่วนรวมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ฟลาเฮอร์ตี และรูทเซล (Flaherty & Reutzel, 1965, p. 411) ได้ทำการศึกษาเพื่อหาลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ในวิทยาลัย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเมท์ เมอซี จำนวน 74 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความรู้สึก

รับผิดชอบสูง และยังพบว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความรับผิดชอบสูงกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

วิกกินส์ (Wiggins, 1971, p. 289 อ้างถึงใน เอกวิทย์ โทปุรินทร์, 2546) ได้กล่าวถึงการศึกษาของ กอฟ (Guogh) เกี่ยวกับการควบคุมตนเองของผู้ที่มีปัญหาทางพฤติกรรม ว่าผู้ที่มีระดับวินัยแห่งตนสูงจะมีความรับผิดชอบสูง จะไม่มีความวิตกกังวล มีความอดทนสูง มีเหตุผลที่ดีเป็นของตนเอง และมีความยืดหยุ่นในการคิดการแสดงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม

แอทกินสัน (Atkinson, 1996, p. 13) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการสัมฤทธิ์ผลกับตัวแปรต่างๆ ทางด้านสังคมประภคิต อันได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ความเชื่อฟัง ความรับผิดชอบ การยอมรับตนเอง การอบรมเลี้ยงดู โดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มลงโทษลับหลัง กลุ่มลงโทษต่อหน้า และกลุ่มที่มีความขัดแย้งในใจ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสัมฤทธิ์ผลมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบจะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบ จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่างๆ เช่น ความมั่นใจในตนเอง ความสามารถในการแก้ปัญหา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความมีวินัยในตนเอง ซึ่งความรู้สึกรับผิดชอบในแบบต่างๆ นี้มีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครองเป็นสำคัญ

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

คอเรย์ (Corey, 2004, p. 3) กล่าวถึงการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่า เป็นการช่วยให้บุคคลได้เปลี่ยนแปลงวิธีการคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม และยังช่วยให้สมาชิกมีทักษะกับการจัดการกับปัญหาของตนเอง

คอร์เนย์ และเจนกินส์ (Corney & Jenkins, 1993, p. 18) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ทักษะและการสร้างสัมพันธภาพเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตนเอง การยอมรับในอารมณ์ และการเจริญเติบโต และความเป็นบุคคลของแต่ละคน

เบน และฮอร์ตัน (Bayne & Hortan, 2003) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาว่า หมายถึง การช่วยให้บุคคลได้สำรวจปัญหา เพื่อให้สามารถตัดสินใจว่าจะทำอะไรกับตนเอง

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาว่า หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือที่อาศัยสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้บริการ (Counselor) และผู้รับบริการ (Counselee) ช่วยให้ผู้รับบริการเกิดความรู้ ความเข้าใจในตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาและการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ทั้งยังสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมตามควรแก่สภาพแห่งตน

วัชรีย์ อุจะรัตน (2542, หน้า 131-135) การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการให้คำปรึกษา และความช่วยเหลือกลุ่มมีปัญหาค้ำค้ำคลึงกัน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้พูดถึงปัญหาและความไม่สบายใจของตน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้กระตุ้นให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น และความรู้สึกออกมามากที่สุด สามารถกำหนดเป้าหมาย การเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ด้วยตัวของเขาเอง ตลอดจนทั้งการพัฒนาและการฝึกฝนทักษะให้ไปถึงเป้าหมายในบรรยากาศที่มีรูปแบบอย่างปลอดภัยตามที่สมาชิกกลุ่มเสนอแนวทางเลือกเพื่อนำไปทดลองปฏิบัติ ขณะเดียวกันเขามีโอกาสได้รับฟังปัญหา ความรู้สึก และความคิดเห็นจากสมาชิกคนอื่น ซึ่งทำให้เขาได้ตระหนักว่าคนอื่นก็มีปัญหาเช่นเดียวกันกับเขา ซึ่งการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนี้จะบรรลุเป้าหมายได้ต้องยึดหลักการสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญ เพราะสัมพันธภาพในกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นตัวของตัวเองอย่างอิสระด้วยการเรียนรู้ภายในสังคมเล็ก ๆ อย่างเป็นธรรมชาติที่สุด

รวีวรรณ ชินะตระกูล (2537, หน้า 196) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่า หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลที่มีความต้องการที่จะปรึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีผู้ให้คำปรึกษาร่วมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟังความรู้สึกของสมาชิกในกลุ่มและสมาชิกในกลุ่มยังสามารถระบายความรู้สึกของตนให้กับกลุ่มฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เขามีความรู้สึกว่าเขาได้แสดงความคิดเห็น

วัชรีย์ อุจะรัตน (2524) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มคือ การที่ผู้ให้คำปรึกษาได้ช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาครั้งละมากกว่า 1 คน โดยมีจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล คือ มุ่งที่จะช่วยให้สำรวจและประเมินตนเอง สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง นำตนเองได้ สามารถเจริญและดำรงชีวิตที่รับผิดชอบต่อตนเองและสังคมได้ สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ชูชัย สมิตธิไกร (2527) อธิบายความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่าเป็นกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้มารับคำปรึกษาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และก่อให้เกิดสัมพันธภาพภายในกลุ่ม เกิดการยอมรับและไว้วางใจ เข้าใจกันเพื่อให้สมาชิกได้พูดถึงตนเองและสิ่งที่กังวลใจ โดยสมาชิกในกลุ่มจะมีบทบาทในการช่วยเหลือและสนับสนุนให้เขาได้จัดการกับปัญหาเหล่านั้น

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2541) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มหมายถึง กระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษาที่มีปัญหาค้ำค้ำคลึงกันหรือความต้องการเหมือนกัน โดยให้บริการปรึกษาตั้งแต่

4-8 คน ซึ่งมุ่งให้ผู้รับคำปรึกษาได้ปรับปรุงตนเอง โดยผู้ให้คำปรึกษาจะคอยเอื้ออำนวยให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีโอกาสสำรวจตนเอง แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น กล่าวเผชิญความจริง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น จริงใจ การยอมรับความไว้วางใจและความเข้าใจซึ่งกันและกัน

จากการศึกษาความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม หมายถึง กระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา ซึ่งมีสภาพปัญหาและความต้องการคล้าย ๆ กัน และมีความต้องการที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยผู้ให้คำปรึกษาคอยเอื้ออำนวยให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีโอกาสสำรวจตนเอง แสดงความรู้สึก ความคิดเห็น กล่าวเผชิญปัญหา ยอมรับความเป็นจริงของชีวิต และรับรู้ว่าเขาไม่ใช่คนเดียวที่มีปัญหา รับฟังความคิดเห็น และความรู้สึกของสมาชิกในกลุ่มภายใต้บรรยากาศแห่งการยอมรับไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกอบอุ่นใจและปลอดภัยเมื่ออยู่ในกลุ่ม

จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

คอเรย์ (Corey, 2004, pp. 5-6) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มดังต่อไปนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่จะไว้วางใจตนเองและบุคคลอื่น
  2. เพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง
  3. รับรู้ถึงความต้องการของสมาชิกกลุ่มคนอื่นและปัญหาพร้อมกับพัฒนาความรู้สึกของความเป็นสากล
  4. มีการยอมรับตนเอง, ความมั่นใจในตนเอง, การนับถือตนเอง, และมีมุมมองใหม่เกี่ยวกับตนเองและบุคคลอื่น
  5. พัฒนาความเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น
  6. ค้นหาทางเลือกในการแก้ปัญหา
  7. เพิ่มความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น
  8. รู้จักที่จะเลือกและสร้างทางเลือกอย่างรอบคอบ
  9. วางแผนปฏิบัติในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
  10. เรียนรู้ทักษะทางสังคม
  11. เกิดความเข้าใจในความต้องการและรู้สึกของบุคคลอื่น
  12. เรียนรู้การเอาใจใส่บุคคลอื่น ความซื่อสัตย์ และความตรง
  13. เข้าใจถึงค่านิยมของบุคคลและพิจารณาว่าจะปรับอย่างไร
- คอร์เนย์ และเจนคินส์ (Corney & Jenkins, 1993, p. 18) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของ

การให้คำปรึกษาไว้ว่า เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาดำรงชีวิตอยู่ด้วยความพึงพอใจในชีวิต สามารถจัดการกับปัญหาเฉพาะได้ การตัดสติใจ และจัดการกับปัญหาที่อยู่ในขั้นวิกฤตได้ จัดการกับความขัดแย้งภายในตนเองของผู้รับคำปรึกษาพร้อมทั้งพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่น

กรมสุขภาพจิต (2546) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาว่า เพื่อให้ผู้รับบริการปรึกษาเกิดการเรียนรู้ เข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา ตัดสติใจด้วยตนเองอย่างชาญฉลาดและเหมาะสมกับตน ช่วยให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้ให้บริการในการวางแผนและแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม

วัชรีย์ ทรัพย์มี (2520, หน้า 76) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาว่า ไม่ใช่เป็นการแก้ปัญหาให้ผู้รับคำปรึกษา แต่เป็นการให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับความจริง พร้อมทั้งจะแก้ปัญหาของตนเองหรือตัดสติใจเรื่องต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ผู้ให้คำปรึกษาจะพยายามสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ยอมรับและเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้รับคำปรึกษา (Empathy) พยายามทำให้เกิดความมั่นคงทางอารมณ์ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาพร้อมที่จะสำรวจตนเองและสำรวจปัญหาของตนเองอย่างไม่หนีความจริง

วัชรีย์ อุจะรัตน (2542, หน้า 131-135) กล่าวถึง การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่ามีเป้าหมายในการดำเนินการตามกระบวนการกลุ่ม ดังนี้

1. เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มรู้จักและเข้าใจตนเอง
  2. เพื่อช่วยให้สมาชิกแต่ละคนพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถตัดสติใจแก้ปัญหาที่ตนเองประสบอย่างมีประสิทธิภาพ
  3. เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการ และความรู้สึกของบุคคลอื่น ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเอง ในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม
  4. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างมวลสมาชิกให้ความรัก ความสามัคคี
- ทิพวรรณ กิตติพร (ม.ป.ป., หน้า 2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม พอสรุปดังนี้

1. เพื่อที่จะได้เรียนรู้การไว้วางใจแก่ตนเองและผู้อื่น
2. ให้รู้จักตนเองให้ดีขึ้น และพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง
3. เพื่อให้ทราบถึงความต้องการและปัญหาของสมาชิกอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน
4. เพื่อช่วยให้เกิดการยอมรับตนเอง ความมั่นใจในตนเอง การเคารพตนเองรู้จักตนเองได้ดีขึ้น

5. เพื่อหาแนวทางในการจัดการกับความขัดแย้งต่าง ๆ และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้
6. เพื่อให้เข้าใจถึงความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นการให้แนวทางของคนที่ถูกต้องและปฏิบัติตนกับผู้อื่น
7. เพื่อให้เข้าใจในการเลือกทางของตนเอง และสามารถเลือกได้เป็นอย่างดี
8. เพื่อเรียนรู้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่าง ให้เหมาะสมกับโครงการที่ตั้งไว้
9. เพื่อเรียนรู้ทักษะในการเข้าสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ
10. เพื่อเรียนรู้ต่อความความต้องการทางอารมณ์ และความรู้สึกของผู้อื่น ได้ดี
11. เพื่อเรียนรู้การเผชิญหน้ากับผู้อื่นด้วยความจริงใจ บริสุทธิ์ใจ และตรงไปตรงมา
12. หลีกเลี่ยงจากการกระทำตามความคาดหวังของผู้อื่น มาเป็นเรียนรู้ที่จะประพฤติปฏิบัติตามความต้องการ และความคาดหวังของตนเอง
13. สามารถชี้ให้เห็นถึงค่านิยมของตนที่แท้จริง และสามารถบอกได้ว่าค่านิยมนั้น ๆ เหมาะกับตนเพียงใด

สรุปได้ว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจ และเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ยอมรับตนเอง เป็นคนมีความรับผิดชอบ สามารถตัดสินใจ ในการกระทำของตนเองได้ แนะนำสิ่งที่เรียนรู้จากกลุ่มไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข พฤติกรรมของตน

หลักการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

วัชรีย์ อุจะรัตน์ (2542, หน้า 131-135) กล่าวถึง หลักการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม แบ่งได้ เป็น 9 หัวข้อ ดังนี้

1. การเลือกสมาชิกกลุ่ม ควรเป็นกลุ่มสมาชิกที่มีอายุใกล้เคียงกัน เพศเดียวกันหรือต่างเพศกัน แต่ลักษณะอาจมาไม่น้อยไม่เท่ากันแต่ควรเป็นสมาชิกที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน และขึ้นอยู่กับความสนใจ และความเต็มใจในการแก้ปัญหาของสมาชิกที่จะมาเข้าร่วมกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะต้องมีการคัดเลือกสมาชิก โดยพิจารณาว่าเขาต้องการจะเข้ากลุ่มหรือไม่และเขาจะปรับตัวให้เข้ากับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้หรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามผู้นำกลุ่มควรพยายามจัดให้มีความเท่าเทียมกัน ทั้งในเรื่องวัย วุฒิภาวะ เพศ ซึ่งใช้การสัมภาษณ์เป็นวิธีการคัดเลือก ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม
2. ขนาดของกลุ่ม (Group Size) จำนวนสมาชิกในกลุ่มที่จะส่งผลให้กลุ่มมีประสิทธิภาพสูงสุดในการให้คำปรึกษา ควรมีสมาชิกประมาณ 4-8 คน แต่ผู้ให้คำปรึกษาส่วนมากกล่าวว่าจำนวนที่เหมาะสมคือ 5-8 คน แต่ไม่ควรเกิน 10 คน เพราะถ้าสมาชิกมากเกินไปทำให้กลุ่มแตกเป็นกลุ่มย่อย การควบคุมกลุ่มลำบาก ทำให้สมาชิกสื่อสารกันภายใน

กลุ่มไม่เต็มที่

3. ระยะเวลาในการเข้ากลุ่ม ระยะเวลาในการเข้ากลุ่มของสมาชิกที่เป็นวัยรุ่น ควรใช้เวลาเข้ากลุ่มครั้งละ ½-2 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง

4. การสิ้นสุดการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม การประชุมกลุ่ม ควรมีการประชุมอย่างน้อย 10 ครั้ง แต่การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นกลุ่มที่ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ จึงควรกำหนดไว้อย่างน้อย ประมาณ 6-7 ครั้ง และไม่เกิน 10 ครั้ง และผู้ให้คำปรึกษาควรเป็นผู้กำหนดและแจ้งให้สมาชิก ทราบ ตั้งแต่การเข้ากลุ่มครั้งแรก

5. การจัดกลุ่ม ควรจัดให้สมาชิกนั่งเป็นวงกลม เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้มีปฏิสัมพันธ์ ได้อย่างทั่วถึง

6. ชนิดของกลุ่ม ควรเป็นกลุ่มชนิดปิด ไม่ใช่ลักษณะกลุ่มเปิด

7. ผู้นำกลุ่ม (Group Leader) ผู้นำกลุ่มมีบทบาทสำคัญในการรักษาทิศทางของกลุ่ม ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการเอื้ออำนวยให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในกลุ่มให้มากที่สุด ซึ่งบทบาทการเอื้ออำนวยกลุ่มมีดังนี้

7.1 การสร้างบรรยากาศในกลุ่ม (Climate Setting Function) ผู้นำกลุ่มต้องพยายาม สร้างบรรยากาศในกลุ่มให้มีความอบอุ่นและมีความรู้สึกว่าเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับเขา เปิดโอกาสให้สมาชิกบอกเล่าถึงความต้องการของเขา โดยผู้นำกลุ่มต้องตั้งใจฟังและใส่ใจในเรื่องที่ เขาพูด ซึ่งแสดงออกให้สมาชิกรับรู้โดยภาษาและท่าทาง

7.2 การยอมรับกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม (Acceptance of The Individual) ผู้นำกลุ่มต้องมีความอดทนต่อสมาชิกกลุ่มและตอบสนองต่อความรู้สึกในปัจจุบัน (Here and Now) มากกว่า ถ้อยคำหรือประสบการณ์ในอดีต

7.3 การเข้าใจร่วมรู้สึก (Emphatic Understanding) ผู้นำกลุ่มต้องพยายามเข้าใจในสิ่งที่ สมาชิกพูดหรือแสดง และสามารถถ่ายทอดความหมายนี้กลับไปให้สมาชิกคนนั้น ซึ่งวิธีการนี้จะ ช่วยให้สมาชิกคนอื่นเข้าใจโดยไม่เสียเวลาซักถาม

7.4 การปฏิบัติจากฐานของความรู้สึก (Operation in Term of Feeling) ผู้นำกลุ่ม ควรใส่ใจกับความรู้สึกของตัวเองทุกขณะ และรู้สึกอิสระที่จะแสดงความรู้สึกของตนเองในปัจจุบัน ผู้นำกลุ่มควรไวต่อความรู้สึกของสมาชิก และตอบสนองด้วยความเข้าใจ การตอบคำถาม ในกลุ่มควรตอบด้วยความรู้สึกอิสระ ไม่ใช่ถูกบังคับหรือตอบด้วยมารยาท แต่ตอบคำถามเนื่องจาก เห็นความหมายหรือสาระของคำถามนั้น

7.5 การเผชิญหน้า และการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Confrontation and Feedback) ผู้นำกลุ่มควรให้โอกาสแก่สมาชิกในการเผชิญความรู้สึกที่เก็บกดไว้ เพื่อช่วยให้เขาตระหนักถึงสิ่ง

ที่เขาคิดและรู้สึก โดยการที่ผู้นำกลุ่มนำสิ่งที่สมาชิกแสดงออกมาตอบสนองให้เขาเห็น อาจจะใช้ การเผชิญกับความจริง ผู้นำกลุ่มต้องสามารถช่วยเหลือให้เขาฟื้นสภาพความเจ็บปวดได้ เมื่อเขาต้องการ

7.6 การแสดงถึงปัญหาของตนเอง (Expression of Own Problem) ผู้นำกลุ่ม ควรมีความพร้อมในการทำกลุ่ม หากผู้นำกลุ่มมีความกังวลใจเกิดขึ้นขณะทำกลุ่ม ควรเปิดเผยบอก เล่าให้กลุ่มทราบ เพราะการกระทำดังกล่าวของผู้นำกลุ่มมีส่วนเอื้ออำนวยต่อกระแสกลุ่มได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสมาชิกคนอื่น ๆ จะเปิดเผยตนเองมากขึ้น

7.7 หลีกเลี่ยงการวางแผนล่วงหน้าและการใช้กิจกรรม (Avoidance of Planning and Exercise) หากมีความจำเป็นต้องวางแผน ผู้นำกลุ่มและสมาชิกควรจะมีส่วนร่วมมากพอ กัน ดังนั้นกิจกรรมต่าง ๆ อาจนำมาใช้ได้ เมื่อกิจกรรมเหล่านั้นสามารถเอื้ออำนวยการแสดงความรู้สึก ที่แท้จริงในขณะนั้นของสมาชิกกลุ่มได้

7.8 หลีกเลี่ยงการวิจารณ์หรือตีกระแสกลุ่ม (Avoidance of Interpretation or Process Comments) ผู้นำกลุ่มควรหลีกเลี่ยงการวิจารณ์ หากจำเป็นต้องมีการวิจารณ์ควรเกิดในลักษณะของ ความสนใจของสมาชิกทุกคนมากกว่าการที่ผู้นำกลุ่มจะไปกำหนดหรือวิเคราะห์พฤติกรรมนั้น ๆ

7.9 ศักยภาพในการช่วยเหลือทางจิตใจของกลุ่ม (The Therapeutic Potentiality of The Group) ผู้นำกลุ่มไม่ควรวินิจฉัยพฤติกรรมที่ผิดปกติบางอย่างของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งสมาชิกบางคน แสดงออกในกลุ่มขณะที่สถานการณ์กลุ่มตึงเครียด เพราะวินิจฉัยดังกล่าวของผู้นำกลุ่มจะทำให้เกิด ความรู้สึกห่างเหินกับสมาชิก เนื่องจากพวกเขาจะเห็นว่าผู้นำกลุ่มมองบุคคล เป็นวัตถุประสงค์สำหรับการ วิเคราะห์เท่านั้น ผู้นำกลุ่มควรอาศัย “ปัญหาของกลุ่ม” มากกว่าของตนเอง ควรให้อิสระ แก่สมาชิกที่จะใช้ศักยภาพในการช่วยเหลือทางจิตใจของสังคม

7.10 การเคลื่อนไหวทางกายและการสัมผัส (Physical Movement and Contact) ผู้นำกลุ่มควรแสดงการเคลื่อนไหวทางกายอย่างเป็นธรรมชาติมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ไม่ว่าจะ เป็นการขยับตัว การย้ายที่นั่ง ผู้นำกลุ่มควรถามความสมัคร ใจว่าเขาเต็มใจจะถูกย้ายที่นั่งหรือไม่ ผู้นำกลุ่มอาจแสดงได้ตามความเหมาะสมโดยไม่มี การวางแผนล่วงหน้า อย่างไรก็ตามวัฒนธรรม อาจเป็นอุปสรรคสำหรับการตอบสนองโดยการสัมผัส เพราะอาจเป็นการสื่อสารความหมาย ไปในทางเพศสัมพันธ์ได้ ผู้นำกลุ่มควรระมัดระวังไม่ให้แปลความหมายในลักษณะนี้ ผู้นำกลุ่ม ควรแนะนำให้สมาชิกแสดงความเป็นตัวของตัวเอง มีความไว้วางใจผู้อื่น ผู้นำกลุ่มอาจสร้าง ความคุ้นเคยในกลุ่มโดยให้สมาชิกกลุ่มทักทายกัน มีการถามชื่อกันและกัน ประสานสายตาและ สัมผัสมือเป็นต้น

8. บทบาทของสมาชิกกลุ่ม

8.1 การตั้งใจฟังสมาชิกคนอื่น ๆ พุด สมาชิกควรจะพุดถึงเฉพาะบุคคลที่กำลังเสนอแนะได้รับบทบาทอยู่ ควรจะสื่อสารกับสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในกลุ่มโดยตรง สิ่งใดก็ตามที่พุดกันในกลุ่มควรเป็นความลับไม่ควรจะนำไปพุดนอกรวม

8.2 การรับฟัง สมาชิกควรได้รับการกระตุ้นให้ฟังทั้งเนื้อหาและความรู้สึกของสมาชิกคนอื่น ๆ ที่กำลังพุด เมื่อสมาชิกคนใดรู้สึกว่าการฟังในขณะนั้นทำได้ลำบาก ควรจะรีบบอกผู้พุดแทนที่จะปล่อยให้ผ่านไป

8.3 การวิพากษ์วิจารณ์ สมาชิกควรจะพุดถึงสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ที่นี่ เคียวนี้อย่างไร และจะเปลี่ยนอะไร ไม่ใช่คำถามว่า ทำไม เพราะจะทำให้ตอบคิดหาเหตุผลเข้าข้างตัวเอง

8.4 ควรใช้สติปัญญาคิดในรูปของเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์สมาชิกได้รับการกระตุ้นให้แสดงออกถึงการร่วมแบ่งปันความคิดและความรู้สึกซึ่งเป็นส่วนตัว การอภิปรายที่พลัดเปลี่ยนกันไปถึงเรื่องราวต่าง ๆ ของสังคมจะเคลื่อนเข้าสู่ความสนใจเรื่องราวเฉพาะของแต่ละบุคคล

8.5 การตั้งคำถาม การถามควรทำในลักษณะของคำอธิบายเพิ่มเติม หรือขอความเห็น

8.6 การเจาะจงระดับความรู้สึกจะมีประโยชน์ต่อสมาชิก ผู้ซึ่งรู้ว่าเขาคือใครและรู้สึกอย่างไรอย่างแท้จริง

8.7 ความคิดและความรู้สึก สมาชิกได้รับการกระตุ้นให้เข้าใจว่าสิ่งที่เขาคิดและรู้สึกนั้นแยกออกจากกัน

9. ขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ขั้นตอนของกระบวนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มทั้งหมดมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

9.1 ขั้นตอนกลุ่ม (The Involvement Stage) สมาชิกที่เข้ากลุ่มยังไม่กล้าเปิดเผยเพราะยังไม่ไว้วางใจในกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาต้องให้คำชี้แจงวัตถุประสงค์และสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นในกลุ่ม และต้องให้เวลาสมาชิกพอสมควร อย่าเร่งรีบ

9.2 ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงลักษณะของกลุ่ม (The Transition Stage) สมาชิกเริ่มมีความรู้สึกไว้วางใจกันแต่มีความวิตกกังวลและความเครียดอยู่บ้าง ผู้ให้คำปรึกษาต้องพยายามชี้แจงให้สมาชิกกล้าอภิปรายปัญหาของตนเองอย่างเปิดเผย

9.3 ขั้นดำเนินงาน (The Working Stage) ขั้นตอนนี้สัมพันธภาพในกลุ่มจะดีขึ้น สมาชิกจะเปิดเผยตนเอง อภิปรายปัญหาตามความเป็นจริง ร่วมกันแก้ไขปัญหของสมาชิกทุกคน ได้สำรวจปัญหา เข้าใจปัญหาและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

9.4 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา (The Ending Stage) เมื่อสมาชิกเข้าใจปัญหาอย่างกระจ่างแจ้ง รู้วิธีแก้ปัญห และวิธีนำไปปฏิบัติด้วยความพอใจ ไม่มีข้อข้องใจตกค้างก็สามารถยุติกลุ่มได้

เคมปี (Kemp, 1970, pp. 136-140 อ้างถึงใน วิญญู พูลศรี, 2533, หน้า 10-11) กล่าวถึงหลักการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม พอสรุปได้ดังนี้

1. บุคคลทุกคนมีสิทธิในความรู้สึกรู้สึกของตนเอง คือ รู้สึกอย่างไรที่ตนเองรู้สึก ผู้ให้คำปรึกษาจะสนับสนุนให้สมาชิกแสดงความรู้สึกของตนเองออกมาและให้แต่ละคนเคารพในอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นด้วยแต่ละคนจะต้องตัดสินใจว่าจะพัฒนาอะไรเกี่ยวกับตนเองด้วยตนเอง
2. แต่ละคนมุ่งแก้ปัญหาให้ตนเอง ไม่ใช่แก้ปัญหาให้คนอื่น
3. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์เป็นจุดสำคัญยิ่งกว่าสถานการณ์
4. การเปิดเผยช่วยให้การปรึกษามีประสิทธิภาพ ถ้าไม่มีการป้องกันตนเอง ก็พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงซึ่งจะเกิดขึ้นในบรรยากาศที่มีความไว้วางใจ มีความหวังดี มีความเข้าใจหรือมีการยอมรับการเปิดเผยตนเองมากเกินไปก็จะแสดงให้เห็นถึงการช่วยเหลือตนเองไม่ได้
5. บุคคลจะต้องมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งจะทำให้พึ่งพาอาศัยคนอื่นน้อยลง
6. การลงมือกระทำเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งจะมีได้ในบรรยากาศแห่งการยอมรับ ความเข้าใจ
7. ในการเผชิญปัญหา แก้ปัญหา มีวิธีเลือกหลายวิธี ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้สมาชิกมองเห็นหนทางจากทางเลือกต่าง ๆ
8. สมาชิกจะต้องมีความมั่นใจสัญญากับตนเอง ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ดังนั้น การเสริมแรงเป็นสิ่งสำคัญ
9. สมาชิกนำสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ประสบการณ์ในกลุ่มจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ
10. การที่บุคคลรู้จักตนเองอย่างลึกซึ้ง ยอมรับตนเอง ทำให้การป้องกันตนเองน้อยลง ทนได้กับคำวิจารณ์ของผู้อื่น
11. บุคคลจะเข้าใจตนเองได้ดีขึ้น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสามารถควบคุมตนเองได้มากขึ้น

วัชร ทรัพย์มี (2520, หน้า 73) กล่าวถึงหลักการให้คำปรึกษา ไว้ดังนี้

1. กระบวนการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้รับบริการเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยขอความช่วยเหลือจากผู้ให้คำปรึกษา
2. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนทางด้าน การให้คำปรึกษา โดยเฉพาะ
3. การรับคำปรึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้รับบริการรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อม

ยิ่งขึ้น จะได้ปรับปรุงตนเองและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ กับทั้งยังเป็นการช่วยให้ผู้รับบริการได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่

4. ผู้ให้คำปรึกษาตระหนักว่าผู้รับบริการมีสิทธิและความสามารถที่จะตัดสินใจหรือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ฉะนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะไม่ทำหน้าที่ตัดสินใจแทนผู้รับบริการ

5. ผู้ให้คำปรึกษายึดหลักว่า ผู้รับบริการแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทางด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ตลอดจนความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจและสังคม

ขนาดของกลุ่ม

วัชร ทรัพย์มี (2522) กล่าวถึงขนาดของกลุ่มของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ว่ากลุ่มควรมีขนาดเล็ก แต่ไม่ได้มีการกำหนดสมาชิกไว้แน่นอน โลเซอร์ (Loeser, อ้างถึงใน วัชร ทรัพย์มี, 2522) ได้กำหนดว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มควรมีสมาชิก 4-8 คน มาห์เลอร์ (Mahler, อ้างถึงใน วัชร ทรัพย์มี, 2522) แนะนำว่า ไม่ควรมีสมาชิกในกลุ่มน้อยกว่า 7 คน และเกิน 10 คน เขากล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไม่ควรมีสมาชิกเกิน 10 คน เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสสื่อความหมายซึ่งกันและกันได้เต็มที่ มาห์เลอร์ เสนอแนะว่า สำหรับเด็กประถมควรมีสมาชิกในกลุ่มให้น้อยกว่านี้ เนื่องจากถ้ากลุ่มใหญ่ขึ้น เวลาที่จะให้แก่สมาชิกแต่ละคนจะน้อยลง และความสัมพันธ์ที่จะมีต่อกันก็ลดลงด้วย สอดคล้องกับ โอลเซน (Ohlsen, 1977, p. 28) กล่าวถึงขนาดของกลุ่มว่าควรมีขนาดตั้งแต่ 4-8 คน ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแต่ละครั้ง จากอบ, ฮาร์วิล และแมสสัน (Jacobs, Harvill, & Masson, 1993, p. 291) กล่าวถึงขนาดของการให้คำปรึกษากลุ่มว่าควรมีขนาดตั้งแต่ 5-10 คน เพื่อที่สมาชิกกลุ่มจะได้ให้ความสนใจและร่วมแลกเปลี่ยนเรื่องราวภายในกลุ่มได้ ดังที่กล่าวทั้งหมดสอดคล้องกับ คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2546, หน้า 31) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ขนาดของกลุ่มเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ในการพิจารณาธรรมชาติของปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม กลุ่มที่มีขนาดแตกต่างกันจะทำให้กระบวนการปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันไปด้วย ในกลุ่มที่มีสมาชิกมากเกินความจำเป็นสมาชิกจะต้องทำงานซ้ำซ้อนกัน ดังนั้นขนาดของกลุ่มจึงไม่ควรเกิน 15 คน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาขนาดของกลุ่มจากเอกสารต่าง ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาด 8 คน เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสสื่อความหมายซึ่งกันและกันได้เต็มที่ และทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มและร่วมแลกเปลี่ยนเรื่องราวภายในกลุ่มได้

เวลาและจำนวนครั้งในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

วัชร ทรัพย์มี (2522) กล่าวว่า โดยปกติจะมีการให้คำปรึกษาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ถ้าช่วงเวลาให้คำปรึกษาทั้งหมดมีน้อยอาจจัดให้มีการให้คำปรึกษาสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ระยะเวลาประมาณ 1-1 ½ ชั่วโมง แต่ถ้าเป็นกลุ่มเด็กประถมศึกษาไม่ควรนานเกิน 1 ชั่วโมง และควรจัดให้มี

การปรึกษากลุ่มอย่างน้อย 10 ครั้ง

คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2546, หน้า 114) มีความเห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มควรจัดให้มี สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ระยะเวลาไม่ควรต่ำกว่า 1 ชั่วโมง และไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

เฉลิม คำแก้ว (2530) ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการให้ คำปรึกษาแบบกลุ่มมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิราภรณ์ อารยะรังษฤษฎ์ (2533) ศึกษาการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยการใช้วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 88 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 44 คน กลุ่มควบคุม 44 คน ผลการวิจัยพบว่า คะแนน เฉลี่ยของนักศึกษาในกลุ่มทดลองก่อนการเข้ากลุ่ม และหลังการเข้ากลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาหลังการเข้ากลุ่มมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น

พัชรา บุญเล่า (2538) ศึกษาผลการเข้าค่ายจริยธรรมพร้อมทั้งการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ที่มีต่อจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, 3 โรงเรียนเลยธรรมกิตติวิทยาคม

อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ใช้กลุ่มตัวอย่าง 54 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่เข้าค่าย จริยธรรมพร้อมทั้งการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ภายหลังการทดลอง มีจริยธรรมทางด้านความ รับผิดชอบ ด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการพึ่งพาตนเอง ด้านความ ขยันหมั่นเพียรและด้านความเสียสละ แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่เข้าค่ายจริยธรรมพร้อมทั้งการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ภายหลังการ ทดลอง 1 สัปดาห์ 1 เดือน และ 3 เดือน มีจริยธรรมแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พวงทอง ภักดิ์ไทย (2542) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรม นิยมที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาล หนองคาย กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม และ แบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียน โดยให้กลุ่มควบคุมอยู่ในสภาพปกติไม่ได้รับ การให้คำปรึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีความรับผิดชอบ ด้านการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง

1. ความเป็นมาและแนวคิดพื้นฐานของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง

กลาสเซอร์ (Glasser, 2000 cited in Corey, 2004, pp. 421-422) ได้รับการฝึกฝนโดยใช้วิธีการทางจิตวิเคราะห์ในการบำบัดรักษาคอนไซ ซึ่งไม่นานเขาก็พบว่าวิธีการแบบฟรอยด์นี้ไม่ได้ผลนัก เขาจึงเริ่มพัฒนาวิธีการใหม่ที่รู้จักกันในชื่อ การบำบัดแบบเผชิญความจริง (Reality Therapy) ซึ่งเน้นให้คนเรารับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเลือกที่จะกระทำ เนื่องจากปัญหาทุกอย่างเกิดขึ้นในปัจจุบัน การบำบัดแบบเผชิญความจริงไม่คอยให้ความสำคัญกับอดีตนัก กลาสเซอร์เชื่อว่าตัวเราเท่านั้นที่สามารถควบคุมพฤติกรรมหรือสิ่งที่กระทำในปัจจุบันได้ ตัวเราอาจจะเป็นผลมาจากอดีตที่เราทำไว้แต่เราไม่ใส่ใจของอดีตเว้นเสียแต่ที่เราเลือกที่จะเป็น การบำบัดแบบเผชิญความจริงเชื่อว่ามนุษย์ต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอยู่รอดตามธรรมชาติ (Survival) ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ (Love and Belonging) ความต้องการอำนาจ (Power) ความต้องการเป็นอิสระ (Freedom) ความต้องการความสนุก (Fun) และพฤติกรรมที่แสดงก็เกิดจากแรงผลักดันภายในมากกว่าภายนอก ถึงแม้ว่ามนุษย์จะมีความต้องการพื้นฐานเหมือนกัน แต่มนุษย์ก็มีโลกส่วนตัวของตนเองและมีการพัฒนารูปแบบของการตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่แตกต่างกัน ดังนั้นสิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลหนึ่งได้อาจไม่สามารถสนองความต้องการของอีกบุคคลหนึ่งได้ และยังให้ความสำคัญกับการกระทำและการวางแผนปฏิบัติ ไม่นั่นที่เจตคติ อารมณ์ การถ่ายโยงความรู้สึก อดีต หรือแรงจูงใจภายใต้จิตไร้สำนึก การบำบัดแบบเผชิญความจริงเน้นที่การจัดการกับปัญหาให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคม โดยการสร้างทางเลือก

ในช่วงปี 1960 ถึง ช่วงปลาย 1970 การบำบัดแบบเผชิญความจริงก็ถูกนำไปใช้ในหลายองค์กร เช่น โรงเรียน สถานที่เอกชน ในกลุ่มสมรสและบำบัดครอบครัว การทำกลุ่ม และการให้คำปรึกษาในการแพทย์ชุมชน ในช่วงต้น 1980 กลาสเซอร์ ได้พัฒนา ทฤษฎีควบคุมตนเอง โดยการอธิบายถึงพฤติกรรมมนุษย์ และจัดตั้งให้บริการปรึกษา ในเดือนมีนาคม ปี 1996 กลาสเซอร์เปลี่ยนชื่อจาก Control Theory เป็น Choice Theory

กลาสเซอร์ (Glasser, 2000 cited in Corey, 2004, p. 421) ว่าปัญหาของผู้รับคำปรึกษา คือ ความไม่พึงพอใจในสัมพันธภาพปัจจุบัน กลาสเซอร์ เชื่อว่า ปัญหาหลัก ๆ คือ การที่ไม่สามารถมีสัมพันธภาพที่ดีได้ดังที่ต้องการ

จุดมุ่งหมายการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง

วัชร ทรัพย์มี (2533) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้คุณคลรับผิชอบที่จะแก้ปัญหา และมีทักษะในการคิดแก้ปัญหาโดยพิจารณาความเป็นจริง
2. ป้องกันไม่ให้คุณคลปล่อยชีวิตให้ล่องลอย โดยสนับสนุนให้วางโครงการในอนาคต และมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการไปตามโครงการที่วางไว้
3. ส่งเสริมให้คุณคลมีวุฒิภาวะ คือ เป็นตัวของตัวเอง และสามารถช่วยตนเองได้
4. ช่วยให้คุณคลรู้จักว่าตนเองเป็นใคร เขาต้องการอะไรในชีวิต
5. ช่วยให้คุณคลค้นพบวิธีสนองความต้องการของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น
6. ช่วยให้คุณคลตระหนักในคุณค่าของตน โดยแนะแนวทางรู้จักวิธีสร้างสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น ให้ได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับความผูกพันทางสังคม การให้และได้รับความรักจากผู้อื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีคุณค่า
7. ช่วยให้คุณคลประเมินค่านิยม รู้จักพิจารณาว่า อะไรถูก อะไรผิด สิ่งใดควรกระทำ หรือพึงละเว้น

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2543) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้คุณคลมีความรับผิดชอบในตนเองและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง
2. ช่วยให้คุณคลได้สนองความต้องการพื้นฐานของตนเอง
3. ช่วยให้คุณคลได้เห็นเป้าหมายของตนเองเด่นชัดขึ้น
4. ช่วยให้คุณคลได้กระจำในแนวทางที่ยังคับข้องใจอยู่
5. ช่วยชี้แนะได้เรียนรู้พฤติกรรมที่เป็นจริง
6. ช่วยให้คุณคลได้ค้นพบทางเลือกที่จะนำไปสู่เป้าหมาย

โดยสรุปแล้วจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง คือ การช่วยให้คุณคลได้เข้าใจ รู้จักตนเองและเป็นตัวของตัวเองให้ได้มากที่สุด คือต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการพัฒนาไปสู่เป้าหมายในทางที่เป็นไปได้ และประเมินตนเองได้ตลอดจนค้นพบแนวทางที่จะไปสู่ความสำเร็จ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองได้มากขึ้น

ลักษณะของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง

กลาสเซอร์ (Glasser, 2000 cited in Corey, 2004, pp. 422-425) ได้กล่าวถึงลักษณะของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง ไว้ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ไม่ใช่การวินิจฉัยความเจ็บป่วยทางจิตของบุคคล โดยเฉพาะพฤติกรรมที่ผิดปกตินั้น การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เน้นที่พฤติกรรม

ของบุคคลที่ขาดความรับผิดชอบเท่านั้น และถือว่าผู้มีสุขภาพจิตดี เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ

2. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกในปัจจุบันมากกว่า จะเน้นความรู้สึก หรือทัศนคติ โดยพยายามให้บุคคลได้รู้ตนเองในขณะที่กำลังแสดงพฤติกรรมใน ขณะนั้น โดยมีต้องคำนึงว่า จะมีทัศนคติอย่างไร เพราะการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เชื่อว่าทัศนคติจะเปลี่ยนตามพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป

3. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เน้นที่ปัญหาปัจจุบัน ไม่คำนึงถึงเรื่องราวในอดีต เพราะอดีตของบุคคลเป็นสิ่งที่ผ่านไปแล้ว ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ สิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงได้ คือ ปัจจุบัน และอนาคตเท่านั้น กลาสเซอร์ เน้นว่า ผู้ให้คำปรึกษาควรมองถึงศักยภาพของผู้รับ คำปรึกษา และพยายามเน้นถึงจุดนั้นให้มาก เพราะเราต้องการเกี่ยวข้องกับความสำเร็จซึ่งเรารู้ว่า เขาสามารถจะมีได้

4. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เน้นถึงการตัดสินใจด้วยคำนิยาม เป็นการเน้นถึง ความสำคัญถึงบทบาทของผู้รับคำปรึกษา โดยตัดสินใจถึงคุณค่าของพฤติกรรม ซึ่งจะ使他 มองเห็นว่าอะไรคือความล้มเหลวในชีวิต พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นทำให้เขามีความสุข หรือ เกิดความเดือดร้อน โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมนั้นเป็นการสร้างสรรค์หรือทำลาย ถ้าผู้รับ คำปรึกษาตระหนักได้ว่าพฤติกรรมที่เขาแสดงออกนั้น เป็นการทำลายตัวเองแล้วเขาจะมี ความรับผิดชอบ และจะมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี

5. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ไม่เน้นเทคนิคการถ่ายโยงความรู้สึก แต่จะเน้น ถึงแนวทางอันแท้จริงของผู้ให้คำปรึกษาโดยการเป็นตัวของตัวเอง และผู้รับคำปรึกษาไม่ควรมอง อดีตที่ล้มเหลว แต่จะแสวงหาความพอใจในความเป็นมนุษย์กับบุคคลที่เขาเคยมีในอดีต ซึ่ง ผู้ให้คำปรึกษาสามารถจะให้ความช่วยเหลือได้โดยการมีสัมพันธภาพที่อบอุ่น และจริงใจ ควบคุมไปด้วย

6. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เน้นที่จิตสำนึก แต่ไม่สนใจจิตไร้สำนึก เพราะเห็นว่าจิตไร้สำนึกเป็นศูนย์กลางที่ทำให้ผู้รับคำปรึกษาแสดงพฤติกรรมที่ไม่รับผิดชอบ

7. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ไม่ใช่วิธีการลงโทษ ซึ่งการลงโทษเป็นวิธีการ ที่นำมาใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไร้ประสิทธิภาพ และยังกลับทำให้บุคคลเพิ่มความรู้สึก ว่าชีวิตมีความล้มเหลวมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังมีผลเสียต่อสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและ ผู้รับคำปรึกษาอีกด้วย

8. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง มุ่งถึงความรับผิดชอบ กลาสเซอร์ เห็นว่า ความรับผิดชอบในการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันตลอดชีวิต แม้ว่าเราทุกคนต้องการ

ที่จะรัก หรือเป็นที่รัก ต้องการรู้ว่าตนเองเป็นคนมีคุณค่าแต่เราก็ไม่สามารถสนองตอบความต้องการเหล่านี้ได้ทั้งหมด ความรับผิดชอบนั้นประกอบด้วยการเรียนรู้ว่าจะทำอะไรเพื่อให้ความต้องการนั้นเป็นจริงขึ้นได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับตัวเองที่จะเรียนรู้ เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อไป

บทบาทและหน้าที่ของผู้นำกลุ่มในการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง
 กลาสเซอร์ (Glasser, 2000 cited in Corey, 2004, p. 426) ผู้นำกลุ่มจะต้องสร้างสัมพันธภาพอันดีกับสมาชิกในกลุ่ม เพราะสัมพันธภาพอันดีนี้ จะทำให้ผู้นำกลุ่มสามารถช่วยสมาชิกในกลุ่มพัฒนาสัมพันธภาพของสมาชิกเองด้วย การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงสอนให้มนุษย์สามารถกำกับชีวิตของตนเองได้ มีความระลึกได้และยอมรับในพฤติกรรมที่เลือกกระทำ และสร้างทางเลือกที่ดีกว่าเดิม ผู้นำกลุ่มช่วยให้สมาชิกเข้าใจว่าตัวเองมีส่วนควบคุมความรู้สึกของตัวเองทางอ้อมโดยการเลือกที่จะกระทำและคิดที่แตกต่างกัน ผู้นำกลุ่มมีหน้าที่กระตุ้นให้สมาชิกพิจารณาถึงทางเลือกที่แตกต่าง ดังนี้

1. กระตุ้นให้สมาชิกอภิปรายถึงพฤติกรรมปัจจุบันของสมาชิกกลุ่ม
2. ช่วยให้สมาชิกประเมินตนเอง
3. แนะนำและชี้แนะในขั้นตอนการประเมินตนเองเพื่อให้ความต้องการนั้นสามารถบรรลุผลได้อย่างเป็นจริงที่สุด
4. สอนให้สมาชิกนำแผนที่วางไว้นำไปปฏิบัติเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง
5. ช่วยให้สมาชิกได้ประเมินแผนการที่ได้นำไปปฏิบัติ
6. กระตุ้นให้สมาชิกได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงต่อไป

คอร์เนย์ และเจนกินส์ (Corey & Jenkins, 1993, p. 18) กล่าวถึงบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาว่า ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาจัดการกับปัญหาด้วยตัวเอง พร้อมทั้งยอมรับในค่านิยมและความเป็นบุคคลของผู้รับคำปรึกษาด้วย

วัชรีย์ ทรัพย์มี (2533) กล่าวถึงผู้นำกลุ่มในการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง มีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

1. ให้ความสนใจในตัวของผู้รับคำปรึกษา
2. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเผชิญความจริงซึ่งเป็นวิธีการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้วิธีแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เปิดเผยและอภิปรายเรื่องต่าง ๆ กับผู้รับบริการ ตลอดจนให้ความอบอุ่น เป็นมิตร มีความจริงใจ และมองโลกในแง่ดี
4. สนองความต้องการของตน โดยไม่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น

5. สร้างสัมพันธภาพอันใกล้ชิดกับผู้รับบริการ

6. สอนวิธีที่ควรประพฤติปฏิบัติแก่ผู้รับบริการ ด้วยการสอนโดยตรง ด้วยการเป็นตัวแบบให้ หรือโดยการสนทนากันในเรื่องจิตป่าละ ตั้งแต่ข่าวสดประจำวัน ชีวิตแต่งงาน ศาสนา หรือประเด็นที่น่าสนใจต่าง ๆ

7. ช่วยวางโครงการเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสนับสนุนให้ผู้รับบริการมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามโครงการที่วางไว้ โดยไม่มีข้อแก้ตัวใด ๆ ทั้งสิ้น จะเห็นได้ว่าบทบาทที่สำคัญของผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง คือ การสร้างสัมพันธภาพ มีความจริงใจ ช่วยให้ผู้สมาชิกได้ประเมินตนเอง ประเมินถึงความต้องการที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่จะสามารถบรรลุผลที่แท้จริงได้ มีการวางแผนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และมีการประเมินระดับของพฤติกรรมที่แสดงออกไป ทั้งนี้เนื่องจากการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงมีขั้นตอนการฝึกที่ชัดเจนที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงได้ง่าย และขั้นตอนดังกล่าว คือ การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงด้วยวิธี WDEP มีขั้นตอนและวิธีการดังนี้

วับโบลดิง (Wubbolding, 1991 cited in Corey, 2004, pp. 430-433) ได้กำหนดกระบวนการที่สามารถประยุกต์ในการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง ซึ่งในแต่ละตัวอักษรจะหมายถึงขั้นตอนแต่ละขั้น: W= ความต้องการ; D= พฤติกรรมที่กระทำในปัจจุบัน; E= การประเมินตนเอง; P= การวางแผนปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง

Wants (W) = ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้คำว่า “คุณต้องการอะไร” ซึ่งในการซักถามนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจำเป็นต้องมีทักษะในการใช้คำถามเป็นอย่างดี ผู้รับคำปรึกษาจะถูกกระตุ้นให้ตระหนักถึง และหาทางที่จะไปให้ถึงสิ่งที่ตนต้องการ ซึ่งการใช้คำถามจะทำให้สมาชิกคิดถึงเกี่ยวกับความต้องการและประเมินถึงพฤติกรรมของเขาเองที่จะนำพวกเขาไปสู่ทิศทางที่ต้องการ ดังได้กล่าวมาแล้วว่าผู้นำกลุ่มจำเป็นต้องมีทักษะในการใช้คำถามซึ่งควรรู้ว่าจะถามอะไร ถามอย่างไร และเมื่อใดที่ควรถาม การให้คำปรึกษาประกอบด้วย การเข้าถึงโลกของสมาชิกและทำให้โลกของสมาชิกสอดคล้องกับบุคคลในโลกภายนอก ในการทำกลุ่มสมาชิกได้สำรวจความต้องการของตนเอง อะไรที่พวกเขามี และอะไรที่พวกเขายังไม่มี โดยเน้นไปที่การให้สมาชิกได้ประเมินตนเองเพื่อที่จะกำหนดทิศทางของพฤติกรรมที่จะนำสมาชิกไปสู่เป้าหมาย

ตัวอย่างการใช้คำถามที่ทำให้สมาชิกตระหนักถึงความต้องการของตนเอง

1. บุคคลใดที่คุณอยากจะเป็น
2. ครอบครัวยุคนี้เป็นอย่างไรถ้าความต้องการของครอบครัวและของคุณ

เป็นไปในทางเดียวกัน

3. คุณอยากจะทำอะไรถ้าทำได้

4. นี่คือนทางเลือกที่ดีที่สุดของคุณทั้งในระยะสั้นและระยะยาวใช่หรือไม่

และเป็นค่านิยมของคุณใช่หรือไม่

Doing (D) = หลังจากที่สมาชิกกลุ่มได้สำรวจความต้องการของตนเองแล้ว ก็จะหันกลับมามองพฤติกรรมในปัจจุบัน ว่าสิ่งที่กำลังกระทำอยู่สามารถนำพวกเขาไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้หรือไม่ Wubbolding (1991 cited in Corey, 2004) ว่าผู้ให้คำปรึกษาเป็นเหมือนกระจกและถามว่า “ทางที่คุณเลือกจะนำคุณไปสู่สิ่งที่ต้องการได้ใช่หรือไม่” “แท้จริงแล้วโชคชะตาช่วยคุณได้หรือเปล่า” ผู้นำกลุ่มจะพยายามชี้ให้สมาชิกเห็นถึงการกระทำที่กำลังกระทำอยู่ในปัจจุบัน ผู้นำกลุ่มไม่ปล่อยให้สมาชิกพูดถึงเรื่องราวในอดีตเว้นแต่ว่าเหตุการณ์ในอดีตนั้นจะสัมพันธ์กับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเน้นให้สมาชิกได้รู้ว่าได้เรียนรู้อะไรจากประสบการณ์ในอดีต ผู้นำกลุ่มกระตุ้นให้สมาชิกเผชิญกับความจริงและเหตุการณ์ต่าง ๆ ของพฤติกรรมในปัจจุบัน ด้วยตัวของตัวเอง อดีตจะถูกนำมาอภิปรายเพื่อให้เกิดการวางแผนในอนาคตเพื่อวันพรุ่งนี้ที่คิดว่าเมื่อปัญหาได้รับการแก้ไข สมาชิกจะเรียนรู้ว่าจะจัดการกับความคิดและเลือกวิธีที่ดีกว่า ในการกระทำอย่างไร ผู้ให้คำปรึกษาจะหลีกเลี่ยงการพูดถึงความรู้สึกหรือปฏิกิริยาทางจิตของสมาชิก เพราะเชื่อว่าพฤติกรรมเปลี่ยนง่ายกว่าทัศนคติ และเชื่อว่าเมื่อสมาชิกเปลี่ยนการกระทำแล้วความรู้สึกก็จะเปลี่ยนด้วย

จุดมุ่งหมายเน้นที่พฤติกรรมในปัจจุบันที่ช่วยให้สมาชิกเข้าใจรับผิดชอบความรู้สึกของตนเอง วิธีการกระตุ้นก็โดยการใช้คำถาม ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

1. คุณต้องการอะไรตอนนี้
2. ตอนนี้เมื่อสัปดาห์ที่แล้วคุณทำอะไรอยู่
3. คุณอยากจะทำอะไรที่ต่างจากสัปดาห์ที่แล้วบ้าง
4. อะไรเป็นอุปสรรคที่ทำให้คุณทำสิ่งที่ต้องการไม่ได้
5. คุณอยากจะทำอะไรเพื่อวันพรุ่งนี้

Self-Evaluation (E) = หน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาคือ ให้สมาชิกเผชิญสิ่งที่เกิดจากพฤติกรรมของเขาเองและประเมินการกระทำของเขาเองถ้าสมาชิกไม่มีการประเมินพฤติกรรมตนเอง ก็จะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง การประเมินตนเองถือเป็นสิ่งสำคัญในการให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง หลังจากสมาชิกได้ทำการประเมินตนเองแล้วก็จะรู้ว่าอะไรที่เป็นอุปสรรคที่ทำให้เกิดความล้มเหลวและควรเปลี่ยนแปลงอะไรเพื่อไปสู่ความสำเร็จได้

Planning (P) = การให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง คือการช่วยให้สมาชิกได้เปลี่ยนทางเลือกที่ล้มเหลวไปสู่ทางเลือกที่ประสบความสำเร็จ หลังจากที่สมาชิกได้ทำการ

ประเมินตนเองถึงพฤติกรรมของตนและพิจารณาแล้วว่าควรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจะคอยช่วยเหลือสมาชิกในการวางแผนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งการวางแผนที่ดีในขั้นแรกควรเกิดจากตัวสมาชิกในกลุ่มเอง และขั้นที่สองเกิดจากสมาชิกและผู้ให้คำปรึกษา ร่วมกันวางแผน และขั้นที่สามแผนที่ดีที่สุดสมควรได้รับการแนะนำจากผู้ให้คำปรึกษา (Wubbolding, 1991 cited in Corey, 2004)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง

สุดฤทัย มุขวงศา (2533) ศึกษาผลการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม

โดยแนวความคิดพิจารณาความจริง ที่มีต่อนิสัยและทัศนคติในการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน กลุ่มควบคุม 10 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองได้คะแนนจากแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียนหลังการทดลอง สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จันทร์รัตน์ ชีร์ฤทธิ (2536) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงที่มีต่อ พฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนรัตนวาปีบวร จังหวัดนันทบุรี ที่มีคะแนนพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ สูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 8 คน และกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการให้ คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง กลุ่มควบคุมได้รับข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมี พฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนลดลง ภายหลังได้รับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง และนักเรียน ที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง มีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนลดลงมากกว่านักเรียน ที่ได้รับข้อเสนอแนะ

ลักขณา โสภ (2537) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง กับการสอนแบบปกติที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความรับผิดชอบด้านการเรียนดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบด้านการเรียนดีกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมี นัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

วัชรินทร์ เข้มโสภ (2538) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและ รายบุคคลแบบเผชิญความจริงที่มีต่อวินัยในตนเองด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุชานุสรณ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การวิจัย เป็นนักเรียนที่มีวินัยในตนเองต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 16 คน แบ่งเป็น กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการให้คำปรึกษา แบบเผชิญความจริงเป็นกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

เป็นรายบุคคล ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีวินัยในตนเองสูงขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเป็นกลุ่ม และนักเรียนมีวินัยในตนเองด้านการเรียนสูงขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเป็นรายบุคคล นอกจากนี้พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเป็นกลุ่ม และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเป็นรายบุคคล มีวินัยในตนเองด้านการเรียนไม่แตกต่างกัน

ประวีณา สุทธิสง่า (2539) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคลแบบเผชิญความจริงที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าร้อยละ 59 และมีคะแนนพฤติกรรมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ต่ำกว่า 28 คะแนนลงมา จำนวน 16 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแบบเผชิญความจริง และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลแบบเผชิญความจริง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแบบเผชิญความจริง และนักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแบบเผชิญความจริงกับนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลแบบเผชิญความจริง มีพฤติกรรมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

จิราภรณ์ กลิ่นศรีสุข (2537, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ที่มีต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ลดลง หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ลดลงหลังจากได้รับข้อเสนอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ลดลงมากกว่านักเรียนที่ได้รับการให้ข้อเสนอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วุฒิชัย จงคำนึ่งศีล (2538, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลแบบเผชิญความจริง ที่มีต่อการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 โรงเรียนเทคโนโลยีสยาม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการปรับตัวด้านการเรียนดีขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริง และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลแบบเผชิญความจริง มีการปรับตัวด้านการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุษณีย์ ทองสหธรรม (2538, หน้า 67) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริง เพื่อลดความวิตกกังวลในการสอบเพื่อศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริงสามารถลดความวิตกกังวลในการสอบเพื่อศึกษาต่อได้

ปิยาภรณ์ คัมภีรพงศ์ (2540, หน้า 69) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริง ที่มีต่อการพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 โรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อีเทค) จังหวัดชลบุรี จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริงมีความรับผิดชอบด้านการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธิดา ชูอินทร์ (2540, หน้า 54-57) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริง ที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยายคม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริงมีลักษณะมุ่งอนาคตดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิไล อัมสำราญ (2543, หน้า 122-123) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริงที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนตำราจตระเวนชายแดนบ้านนาอีสาน จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริงมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฮาร์ริส (Harris, 1993) ได้ศึกษาผลของการบำบัดแบบเผชิญความจริง เพื่อทำนายพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่ได้มาจาก การสุ่มอย่างง่าย จำนวน 27 คน โดยแบ่งเป็นเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ใช้วิธีบำบัดแบบเผชิญความจริง กลุ่มที่ 2 ใช้วิธีการให้ความรู้ ในการศึกษาผู้วิจัยได้กำหนดตัวทำนายพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบ ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การควบคุมตนเอง และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการบำบัดแบบเผชิญความจริงมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ นักเรียนที่ได้รับการบำบัดแบบเผชิญความจริงยังสามารถแยกแยะได้ว่า พฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบ

จากผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า การให้คำปรึกษิตามทฤษฎี

เผชิญความจริงมุ่งความรับผิดชอบของพฤติกรรมที่แสดงออกในปัจจุบัน โดยให้บุคคลได้รู้ตนเอง ในขณะที่กำลังแสดงพฤติกรรม ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลให้แสดงออกได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีเผชิญความจริงสามารถที่จะพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ได้

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University